

Venstre i Roskilde Amt

Af Kjeld G. Hansen

En tung start

I begyndelse af 1900-hundrede tallet opstod tanken om, at Venstrereformpartiet skulle have en egentlig organisation. Stiftende generalforsamling for Venstrereformpartiet for Køge kreds blev afholdt den 19. januar 1907 i Havdrup Gæstgivergaard (den senere Havdrup Kro).

Initiativtager var grdj. I. P. Pedersen, Vindinge-Lillevang, der i flere omgange havde været stiller for Alberti.

Kjøge kreds omfattede hele Køge bugt området - helt ind til Vallensbæk, Glostrup, Hedehusene, Høje Taastrup, Thorslunde-Ishøj samt Reerslev-Vindinge. I 1918 overførtes Reerslev-Vindinge til Lejrekredsen. Ved kommunalreformen i 1970 kom Vindinge til Roskilde, medens Reerslev gik til Høje-Tåstrup. Hvedstrup-Fløng blev delt, idet Fløng gik til Hedehusene (Tåstrup). Det var såmænd en barsk affære.

Ligeledes blev Strøby, Vallø og Herfølge lagt ind under Roskilde Amt.

I januar 1907 blev der på Højskolehjemmet (senere "Hotel Roar") afholdt stiftende generalforsamling for Venstrereformpartiets Vælgerforening for Roskilde kreds. Den 15. marts s.å. stiftedes Venstre-reformpartiet for Lejre kreds. Fra 1918 var Lejre kreds ubetinget den geografisk største.

Vedtægterne i de 3 kredse blev alle trykt hos "Roskilde Dagblads Bogtrykkeri".

Vedtægterne var stort set identiske i de 3 kredse. Formanden var født medlem af "Det Sjællandske-Bornholmske Venstres bestyrelse".

Venstres Landsorganisation blev først stiftet i 1929.

Kredsene bestod af sogneforeninger, efter kommunalreformen: lokalforeninger.

Hvert år skulle der vælges sognebestyrelser med formand og op til 6 bestyrelsesmedlemmer.

Således blev f. eks. Himmelev sogns Venstrevælgerforening stiftet i 1918.

"Som medlem kunne optages enhver uberygtet mand og kvinde, som ikke er medlem af nogen anden politisk forening, der er registreret ved et parti på Rigsdagen".

Den 20. marts 1907 samledes 91 mænd fra hele Sjælland i København og dannede "Sammenslutningen af vælgere fra Venstrereformpartiet for Sjælland".

Efter at de radikale i 1905 havde løsrevet sig og dannet "Det radikale Venstre" var der fortsat fraktionsdannelser i Venstre - mellem Venstrereformpartiet (I. C. Christensen) og det moderate Venstre (Niels Neergaard, Klaus Berntsen). Det var selvsagt ikke holdbart i længden. I 1910 blev man enige om at bilægge stridighederne. Man besluttede, at der fremover kun skulle være ét Venstre-parti, og at partiet skulle hedde "Venstre." De lokale foreninger blev til Venstrevælgerforeninger.

Som kuriosum skal nævnes, at der dog tidligere har eksisteret en "Roskilde Kredens Vælgerforening". Det erindres, at Roskilde Kredens dengang var meget større. I øst gik den helt ind til Ballerup, Ledøje-Smørum; i nord til Gundsølle, Gundsømagle og Jyllinge.

Iflg. en lille artikel (avisudklip fra 1949) skrevet af overlærer Rasmus Nielsen, Næstved, er anført:

"Den 17. Febr. 1849 blev der på Roskilde Kro (i Taastrup/Albertslund) stiftet Roskilde Kredens Vælgerforening.

Der var mødt ca. 200 Vælgere,
- Krostuen var for lille, hvorfor Mødet blev afholdt i det fri.

På Egnen mellem Roskilde og København var der i 1840-erne flere politisk interesserede Mænd, som efter valget til den "Grundlovgivende Forsamling" i 1848 tænkte på at oprette en Vælgerforening:

69 Gårdmænd, Husmænd, Smede, Snedkere og 2 Lærere indbød Vælgerne i Københavns Amts 3. Kreds, der omfattede Sognene mellem København og Roskilde".

Selvom denne kreds blev kaldt "Roskilde Kredens Vælgerforening", synes den ikke at have særlig tilknytning til og/eller vælgere fra Roskilde. Jeg har ikke nærmere under-

søgt, hvad der videre skete med denne vælgerforening, der vel iøvrigt nærmest må anses som en vælgerforening uden tilknytning til et egentlig politisk parti.

Allerede i 1908 begyndte man at tegne aktier til en landsdækkende Venstre avis. Det varede dog en del år, inden *Dagbladet København* i 1921 så dagens lys. Avisens første redaktør var I. A. Hansen, der kom fra *Dagbladet* i Roskilde, hvor han både var bladudgiver og redaktør. Bladet fik kun en kort levetid. Det lukkede i 1927/28. I slutningen af 1940-erne forsøgte man igen at puste liv i "bladsagen".

En af de helt store udfordringer i kredsene var at finde egnede kandidater til Folketinget. Og valglisterne til Landstinget gav anledning til både besvær og kritik.

Køge kredsens første kandidat var overkanoner Kr. Jensen. Han blev opstillet i 1907, men holdt kun kort. Man nedsatte et kandidatudvalg. I maj 1910 kunne man på et møde i Højskolehjemmet i Roskilde vælge lærer Andersen til kredsens nye kandidat. Man var enige om,

"at lærer Andersen skulle have fuld opbakning og god støtte til gennemførelse af diverse vælgermøder".

Man sendte lærer Andersen et lykønskningstelegram i anledning af hans sølvbryllup, og holdt en smuk fest for ham, men alligevel holdt også han kun kort.

Jagten på en ny kandidat gik ind, men det var ikke let. På generalforsamlingen i januar 1912 besluttede man "ikke foreløbig at rette henvendelse til politikere om at være kandidater. Medlemmer af kandidatudvalget skulle have deres opmærksomhed henvendt på mulige kandidatemner".

Der er i det hele taget ikke meget materiale om tiden op til 1. Verdenskrig og årene umiddelbart efter. Selvom der utvivlsomt er blevet diskuteret mangt og meget, er referaterne meget sparsomme, ikke mindst fordi man i de første mange år alene refererede organisatoriske forhold og afgørelser.

Ordet var selvsagt frit, men der skulle være "plads til at dumme sig".

I hovedbestyrelsen begyndte man først at referere politiske forhold i 1960-erne, da Poul Hartling kom til.

I 1915 tog man for alvor fat på "sogneorganisationerne".

De skulle trimmes. Samme år retter man henvendelse til landstingsmand, dr. phil. Oluf Krag (medl. af Landstinget 1914-24) om at stille op som Køge kredsens kandidat til Folketinget. Gennem hele 1916 forhandlede man energisk med "landstingsmanden". Men på grund af sygdom og andre komplikationer løb det ud i sandet.

O. Krag ville ellers nok have været et scoop. Han havde oprindelig - i årene op til 1905 - udvist en vis sympati for Det Radikale Venstre, men han kunne ikke forlige sig med partiets holdning til forsvaret. Han havde politisk tæft og var politisk let bevægelig men bevarede stedse overblikket. Han var ikke just folkelig, men han var en dygtig og driftssikker politiker, der heller ikke var bange for at tage sig af de mere ubehagelige sager.

Han fik ganske enkelt arbejdet gjort.

Da der imidlertid ikke var udsigt til snarligt valg, enedes man om at se tiden an. "Vi kunne måske vente lidt endnu".

Det kan undre, at Alberti-sagen ikke synes at have været debatteret i denne kreds. I. P. Pedersen havde dog i flere omgange været stillet for ham.

Heller ikke 1. Verdenskrig synes at have givet anledning til drøftelser, selvom Tune-stillingen gik tværs hen over området mellem Roskilde og Køge Bugt. Mange af egnens bønder må have haft et endda indgående kendskab til dette forsvarsværk.

I krigsårene havde man dog følere ude. På generalforsamlingen i 1917 kunne formanden, Chr. Dilling, meddele, at han havde modtaget "afslag fra førnævnte herrer, alle grundet deres optagethed andre steder" (altså personer, der var foreslået opstillet).

Grd. J. P. Larsen påtog sig efter énstemmig opfordring at stille op som kandidat for Køge kreds.

Men også han måtte trække sig, og 1919 stod man igen uden folketingskandidat.

1920 var valgår, og man måtte snarest finde en ny kandidat. Endelig fandt man et emne. Direktør Nielsen, København, modtog opfordringen. På opstillingsmødet gav han udførlige oplysninger om sin stilling og den politiske situation. Han udtalte ved samme lejlighed kritik af valgmandslisten til Landstingsvalget.

Direktør Nielsen må have haft ordet i sin magt, for efter hans indlæg fik han "udelt tilslutning".

Men valget i 1920 gik alligevel ikke godt, og propr. Kildetoft foreslog nedsat et agitationsudvalg.

Påskekrisen synes ikke at have givet anledning til synderlig debat.

Det helt overskyggende tema var at fremskaffe egnede folketingskandidater.

Først i sidste halvdel af tyverne begyndte der at komme lidt gang i foreningerne.

I sommeren 1921 blev der afholdt sommermøde med damer. Direktør Nielsen redegjorde for det påtænkte Hovedstadsblad (*Dagbladet København*). Det var nødvendigt med yderligere aktietegning. Formanden (Chr. Dilling) forstod ikke, hvorfor Venstres medlemmer "vedblivende var så tilbageholdende".

Direktør Nielsen nævnte den "urimelige kritik fra radikal og socialdemokratisk side". Der oplyses intet om, hvad kritikken gik på, men det kan have været efterdønninger fra Påskekrisen.

Direktør Nielsen holdt heller ikke længe. Året 1924 var valgåar. Man fandt Harald Petersen. Han holdt imidlertid kun til efter valget. Man holdt en flot fest for ham, og så gik jagten igen ind efter en ny kandidat!

Chr. Dilling udtalte ønsket om, "at sognebestyrelserne nu lagde ud med systematisk agitation hos den tvivlsomme vælger og at vække den uinteresserede. Især skulle man undersøge de lokale forhold for en agitation til fordel for Venstre i den østlige del af Køge kreds samt eventuelt dele af Roskilde kreds".

I dec. 1927 vælges proprietær, cand. mag. Hartel, Græsted, til ny kandidat.

Chr. Dilling går af som formand i 1928. Han havde i 12 år været en dygtig og utrættelig formand. Tilmed havde han en flot og letlæselig håndskrift.

Det havde været en kamp op ad bakke. Nu - i 1928 - tegnede det lidt lysere.

Hans ihærdige indsats for Venstre blev belønnet med et guldlommeur.

Tid til politik

Man begyndte at beskæftige sig med udviklingen i samfun-

det. Langsomt fik man overskud til at interessere sig for politik!

I 1929 var samfundsøkonomien stadig på vej op.

Året var præget af de politiske drøftelser omkring forsvarsforliget.

Redaktør I.A. Hansen.

Foto: Roskilde lokalhistoriske Arkiv.

I Venstre var man igen bekymret for de radikales holdning. Da Ove Rode (radikal) engang spurgte redaktør I. A. Hansen: "Hvad skal man egentlig med en forsvarsord-

ning"? svarede denne: "Tja, hvad skal man med en smokning? Det er nu engang noget, man skal ha' "

Redaktør I. A. Hansen var iøvrigt valgt i Lejre Kreds.

I Socialdemokratiet (Th. Stauning) var man helt på det rene med, at man med et valg kunne "overtage et godt bo". Takket være en ubehændig Christmas Møller greb Socialdemokratiet chancen og fik fremprovokeret udskrivning af valget såkaldte "giftgasvalg". Denne betegnelse fik valget, fordi socialdemokraterne og de radikale i billeder og tekst mandede en kommende luft- og gaskrigs folkemord frem i vælgerens bevidsthed. Selvom påstandene ikke havde meget hold i virkeligheden, fandt appellen god klangbund - ikke mindst hos kvinderne.

Og valgkampen var giftig! Selvom Venstre gik frem, blev socialdemokraterne valgets store sejrherre, ikke mindst fordi "Det Konservative Folkeparti" (Christmas Møller) fik en ordentlig lussing.

Samme år var der også valg til Landstinget, hvilket afstedkom en hed debat om opstillingsproceduren for kandidater til valgmandslisten til Landstinget.

I Venstre kvitterede man for Hartels indsats under valgkampen med en smukt anlagt fest, kr. 3,50 pr. kuvert for suppe, steg, is og kaffe.

Kort efter meddelte han alligevel, at han ikke ønskede at genopstille. Han havde valgt en mere sikker kreds.

Først 3 år senere, i året 1932, lykkedes det at opstille seminarielærer Hauch, Jonstrup.

Økonomien i vort samfund var igen ved at gå i stå.

VU på banen

Alligevel skete der en politisk vækning. I løbet af 20-erne var VU kommet på banen. I marts 1933 kunne VU fejre 10-års stiftelsesfest på forhenværende statsminister Madsen Mygdals gods "Edelgave". Erik Eriksen holdt politisk tale. Musikdirektør Johs. E. Billesbølle stod for den musikalske underholdning.

Men alt i alt var det en vanskelig periode for partiet, ikke mindst på grund af økonomien i landet. Især landbruget var i krise. Medlemstallene faldt undtagen i VU, hvor man

både havde gejst og stigende medlemstal op gennem 20-erne og 30-erne.

I sommeren 1933 arrangerede VU et stort sommermøde - igen på "Edelgave" og efterfølgende bal på kroen (har vel været Smørumovre Kro).

Under mødet blev der diskuteret forsvarspolitik samt Stauning og hans "planøkonomi".

Der var dog også tid til at more sig. Man havde ladet trykke et digert sanghæfte. Bl. a. sang man om kronprins Frederik (senere Kong Frederik IX) - "bare han ikke bliver storslem". Og Frederik replicerede: "Bare I kunne lade mig være i fred".

Under festen må det have gået lidt voldsomt til. Man knækkede en spade. Nyt skaft blev betalt af kasserer, kr. 1,50.

Valget i 1935 blev den sorteste dag i Venstres historie. Det satte sig spor hos Venstre i Køge, Roskilde og Lejre.

*Musikdirektør Jphs. E. Billesbølle stod for den musikalske underholdning ved VUs 10-års stiftelsesfest.
Foto: Roskilde lokalhistoriske Arkiv.*

Man aktiverede igen agitationsudvalgene og besluttede især at støtte de unge. "Når de unge ikke vil komme til Venstre, må Venstre finde udveje for at få de unge i tale".

Bestræbelserne lykkedes til fulde, måske fordi VU allerede var ved at udvikle sig til en stærk og engageret ungdomsbevægelse.

I årene op til 2. Verdenskrig holdt VU en betydelig mødeaktivitet - også på tværs af sogne- og kredsgrænser. "Edelgave" var i hele perioden et yndet mødested.

Takket være det stigende medlemstal kunne VU-erne tiltrække gode talere. Musikdirektør Johs. Billesbølle sørgede for de rette rammer.

Af talere skal bl.a. nævnes højskoleforstanderne Hans Lund og Arne Fog Pedersen (begge Rødding).

Hans Lund talte om socialpolitik, Kommunismen i øst og Nazismen i syd. I Norden og i England måtte der værnes om liberalismen (frihed under ansvar). Også Japan havde Hans Lund øje for. "Det tordner i Øst!"

Arne Fog-Petersen talte om "Liberalismen, der trænges på alle fronter - ude over verden og herhjemme".

Madsen Mygdals gods "Edelgave" dannede rammen om flere store VU-arrangementer i 1930'erne.

"Den liberale Højskole Breidablik". Evan Jensen var forstander 1963-66.

På den baggrund planlagde VU at rejse "Den liberale Højskole Breidablik". Det var en imponerende indsats. Pengene skaffedes ved at sælge kuponer a kr. 1,00. Højskolen var gennem mange år en meget anerkendt og dygtigt ledet institution. Sidste forstander var Henning Christophersen.

Med musikdirektørens hjælp fejrede man Madsen-Mygdal med en stor fest på hans og hans hustrus sølvbryllupsdag. Der blev holdt mange gode taler, også af politisk indhold.

Til det forestående landstingsvalg i 1936 skulle der føres angrebskamp!.

Jovist! Man havde lært noget af socialdemokraterne.
- og Venstre fik et flot valg!

Lykken varede kun kort

Desværre måtte man allerede året efter igen søge efter ny folketingskandidat. Det blev grdj. K. M. Andersen, der dog betingede sig, at der ikke kom valg i dyrskuetiden!

K.M. Andersen var en god taler og en særdeles livlig de-

battør. Han gik ikke af vejen for at være ret så grovkornet. Jovist! Det var angrebskamp.

I juli 1939 blev der holdt en stor fest til ære for ham. Som gave fik han et dobbeltkapslet guldlommeur.

Tiderne var blevet bedre, men mørke skyer trak op fra syd!

Selvom man gennem flere år opmærksomt havde fulgt udviklingen i Tyskland, syntes krigens nærhed ikke for alvor at være registreret i 1939 og det tidlige forår 1940.

Man var ikke særlig opmærksom på "Danmarks Nationalsocialistiske Arbejderparti". Partiet fik heller ikke mange stemmer ved valget i 1939 (1,8% på landsplan). Ved folketingsvalget under besættelsen (1943) fik partiet 2,1% . Heller ikke kommunisterne tog man særlig alvorligt.

Tyskernes invasion den 9. april kom derfor som et chok. K. M. Andersen udtalte kort efter invasionen: "- en sorgens og skammens dag for det danske folk. Vore soldater udviste en smuk holdning. Ikke én svigtede. Det var der andre, der gjorde!"

Samlingsregeringen blev ivrigt diskuteret.

I Køge Kredsen måtte man igen i 1942 se sig om efter en ny kandidat. Møbelsnedker O. Kryger, Helsingør, lod sig overtale.

Ved opstillingsmødet holdt han en velforberedt tale og mindede begivenhederne den 9. april.

Han kom bl.a. ind på beskæftigelsesforholdene, forholdet mellem land og by og ikke mindst de unge, der skulle tegne fremtidens Danmark

Kryger var ikke bange for at udtale sig, selvom Danmark var i krig. Han genopstillede i 1944, men krigen havde nu nået den fase, hvor stort set alt gik i stå.

Den 26. juni 1945 afholdtes det første møde under frie forhold. "I Venstre hyldede man vor elskede gamle konge, Kong Chr. X, der trods sygdom og modgang opnåede at opleve den dag, da vort kære gamle flag atter kunne veje over et frit Danmark".

Studiekredse

I årene op til 2. Verdenskrig begyndte Poul Frederiksen og hans senere hustru, Edith, et spændende studiekredsarbej-

de, der fortsatte til midten af 50-erne. Selv under besættelsen var man ikke bange for at drøfte farlige emner. Man stolede på hinanden. Man frygtede åbenbart ikke stikkere!

Sådanne fandtes - også i Venstre-kredse. Således stak en ung medarbejder ved *Dagbladet* i Roskilde en ung journalist, Jørgen Arboe-Rasmussen, der også var ansat ved bladet. Han blev skudt på åben gade i København. At stikkeren efter befrielsen blev henrettet, gjorde ikke tragedien mindre.

Efter krigen kom der hurtigt gang i det politiske arbejde. Kryger førte en energisk valgkamp op til valgene i 1945 og 1947 - og indsatsen blev belønnet.

I Danmark måtte vi i adskillige år efter krigen leve med importrestriktioner, rationeringskort, valutacentral.

Poul Frederiksen var en dygtig og idérig debattør.

Sortbørshandlen florerede og blev livligt debatteret.

Poul Frederiksen konkluderede: "Vi fordømmer sortbørshandel i almindelighed, men man kan dog godt tænke sig at købe et godt cykeldæk eller en pakke cigaretter til en rimelig pris!"

Også mere jordnære forhold blev diskuteret. Således diskuterede man i 1948 "karlekamrenes indretning og boligforhold på land og i by".

Købmand E. E. Johansen (tidl. officer) talte om den "nordiske union".

Tanken var smuk, og "Nordekplanen" blev pudset af - lige op til folkeafstemningen i 1972 om vort medlemskab af Fællesmarkedet.

Derimod synes oprettelsen af NATO ikke at have været diskussionsemne. Dette kan forekomme mærkeligt al den stund, at netop Venstre i 30-erne - også på lokalt plan - var meget optaget af forsvarsordningen, jvf. ovenfor.

Nu arbejdes der!

Hans Hedtoft "gled i smørret" i 1950.

Selvom Venstre ved valget i 1950 på landsplan var valgets store taber med et tab på 17 mandater, blev det et oprejsningsår for Køge Kredsen og ikke mindst for O. Kryger. Han opnåede valg, og Køge Kredsen fik endelig - efter "42 års ørkenvandring" - et medlem i Folketinget.

I 1953 blev han slået på målstregen af P. Givskov Christensen, der opnåede valg i Roskilde Kreds. Da han kort tid efter blev redaktør i det jyske, kom Kryger imidlertid igen i Folketinget.

I Venstre var man i begyndelsen af 50-erne meget optaget af og positive overfor den kommende folkepensionering (Folkepensionen).

Ligeledes drøftede man aktivt afviklingen af boligstøtteordningerne. Den såkaldte "Midlertidige boligreguleringslov" blev - meget fornuftigt - indført ved krigens begyndelse. I Venstre mente man i 1954, at tiden var inde til at afvikle denne lov og i det hele taget kikke lidt på boliglovgivningen. Beklageligvis blev det ved snakken.

Venstres fremgang var især mærkbar i bydistrikterne. Man sov ikke på laurbærene, men fortsatte støt og roligt organisationsarbejdet.

Interessen for studiekredsene dalede, deltagerantallet var faldende og i 1954 indstillede man denne virksomhed. I det hele taget kulminerede håbløsheden i 1954. Den økonomiske krise ville ingen ende tage. I 1954 var høsten 13,4% lavere end det foregående år. Arbejdsløsheden var høj. Det tegnede ikke godt.

Venstres kvinder

Edith Frederiksen, Vindinge, mente, at der var andre områder at dyrke. Hun blev derfor en af initiativtagerne til "Venstres kvinder". Kvinderne kom på banen.

Erik Eriksen valgte i 1950 Helga Pedersen til justitsminister.

Lys forude

I midten af 1950-erne begyndte opsvinget imidlertid at tage fart. Marschallhjælpen, der begyndte i 1949, gjorde sit til, at samfundet langsomt begyndte at komme i omdrejninger. I årene efter 1957 gik det virkelig stærkt.

Den radikale Jørgen Jørgensen udtalte: "Økonomien begynder at få det lidt bedre - trods en S-regering."

Medlemstallet var gennem 50-erne stabilt. Den politiske

interesse var stadig stor. Venstres Kvinder var aktive, og ikke mindst VU havde fortsat op gennem 50-erne god vind i sejlene.

Agitationsfonden voksede, apparatet skulle være i orden. Et valg kunne komme nårsomhelst.

Og Folketingsvalget kom den 14. maj 1957. Det blev et godt valg for Venstre; kommunalvalget i 1958 blev endnu bedre.

Høvdinge striden

Landsretssagfører Magnus Elmertoft var formand for Venstre i Roskilde.

Foto: Roskilde lokalhistoriske Arkiv.

Valget gav en større tilslutning til Venstre fra kredse, der ikke tidligere havde stemt Venstre. Det gav gnidninger - fra denne "gruppe anderledes tænkende". Der var dog også inden for mere garvede venstrefolk en del, der var lidt trætte af høvdinge-striden. Venstre havde i disse år to toppolitikere: Thorkil Kristensen og Erik Eriksen. Erik Eriksen trak - især i sine sidste år - stærkt mod de konservative - i håbet om at få ét stort og stærkt parti. Han ønskede en form for fusion. Thorkil Kristensen var nok lidt mere pragmatisk, selvom Nyboe Andersen, der var en god ven af Thorkil Kristensen, skal have udtalt: "Nå! En stor politiker har han aldrig været!" Men striden satte sine spor - også ude i kredsene.

Helt op til vore dage er der jævnligt spændinger mellem de to partier.

Så sent som i 1975 udtalte Poul Møller, at "der trods alt til Venstre klæber rester af lugten fra kostalden".

I 1958 holdt VU 25-års jubilæum på "Hotel Roar" i Roskilde.

VU havde på det tidspunkt 2.500 medlemmer i Roskilde, Køge og Lejre kredse.

I festen deltog mere end 400 medlemmer samt forhenværende forsvarsminister Harald Petersen, folketingsmand O. Kryger samt landsretssagfører M. Elmertoft (formand i Roskilde).

Palle Berthelsen (Dagbladet) var i disse år en dygtig og initiativrig VU-er.

*Direktør Palle Berthelsen,
Dagbladet, var en dygtig og
initiativrig VU-er.
Foto: Roskilde lokalhistoriske
Arkiv.*

Venstre pressen

Lige fra den spæde start har man i Venstre - som i andre partier været optaget af at have "sin egen presse".

Derfor var man i begyndelsen af århundredet meget optaget af at få etableret et hovedstadsblad. Det var en vanskelig opgave, ikke mindst fordi de gamle etablerede aviser tog konkurrencen meget ilde op. Pengemangel var dog nok den væsentligste årsag til, at avisen *DAGBLADET KØBENHAVN* kun fik en kort levetid - på 3 år.

Efter krigen blev det forsøgt at genoplive bladet, men det blev ved forsøget.

Bladudgiver, redaktør og MF I. A. Hansen (valgt i Lejre

Kreds) solgte i 1921 sit blad, *Roskilde Dagblad*, til et aktieselskab og påtog sig opgaven at få det nye blad op at stå.

I. A. Hansen var en dygtig bladmand og en farverig person - på samme tid frygtet og elsket - i daglig tale kaldet "kuglelynet".

Bladet fik aldrig fodfæste i København. Derfor købte I. A. Hansen i 1927 sit gamle blad tilbage og flyttede igen til Roskilde. Kort efter, at I. A. Hansen, havde forladt den synkende skude, led bladet en stille død.

I. A. Hansen's økonomi kunne imidlertid ikke i længden klare hans private forbrug, hvorfor han gennem flere år lånte penge af sin faktor, Lars Berthelsen. Det endte følgelig

*Lars Berthelsen overtog
Roskilde Dagblad i 1940.
Foto: Roskilde lokalhistoriske
Arkiv.*

med, at Lars Berthelsen i 1940 overtog bladet. Han manglede imidlertid en redaktør. Under Kr. Jespersens tid i Roskilde (i 30-erne) havde han lært at sætte pris på ham som en dygtig journalist og bladmand.

Kr. Jespersen kunne derfor s.å. sætte sig i redaktørstolen. Han var derefter bladets chefredaktør i 19 år, indtil han i 1959 måtte forlade bladet til fordel for Henry Christensen.

Det pludselige redaktørskifte gav uro i Venstre kredse. Bemeldte blad havde med bladudgiverne I. A. Hansen og Lars Berthelsen altid været 100% loyale overfor Venstres linie. Kr. Jespersen var en dygtig og afholdt redaktør, men han var også den, der aldrig var bange for at give udtryk for sin mening om forholdene. Han havde en positiv holdning til Thorkil Kristensen og kom dermed på kant med flere Christiansborg-politikere.

Det endte med, at "han blev opfordret til at trække sig tilbage som redaktør". Lars Berthelsen, som gennem mange år havde følt, "at han og Kr. Jespersen var lænket sammen som et par får", ville imidlertid ikke personligt aflevere opsigelsen, hvorfor han sendte et bud. Dette bud var Palle Berthelsen (LB's barnebarn).

Sagen endte med et forlig, hvor det bl.a. aftaltes, "at Kr. Jespersen fratrådte med øjeblikkelig virkning og at parterne ikke udadtil skulle udtale sig om sagen".

Affæren gav anledning til uro om det hæderkronede blad, og mange rygter blev sat i omløb. Et par folketingspolitikere var heller ikke karrige. Således erklærede Axel Kristensen (valgt i Gladsaxe 1957-66) frejdigt og åbent, at han havde været virksom for at få fjernet Kr. Jespersen fra *Dagbladet*. Det skal erindres, at Roskilde indtil kommunalreformen i 1970 hørte til Københavns Amt.

I vælgerforeninger og i kredsbestyrelser var der uro og murren.

Krisen blev dog relativt hurtigt løst, idet Lars Berthelsen fik ansat folketingsmedlem Henry Christensen (valgt i Hillerød) som redaktør. Det var et klogt træk. Henry Christensen var allerede kendt på egnen og var siden 1953 valgt i Hillerød Kreds. Han gav vælgerforeninger og kredsbestyrelser en personlig orientering. Sindene faldt til ro, og man var i Venstre tryk ved, at der nu sad en mand i redaktørstolen, der havde sin daglige gang på Christiansborg.

I 1962 fusionerede *Roskilde Dagblad* med *Østsjællands Fol-*

Redaktør og landbrugsminister Henry Christensen. Foto: Mik Eskestad.

keblad og Ringsted Folketidende. Dermed fik Venstre i Roskilde Amt (og Midtsjælland) en betydelig og slagkraftig Venstre presse. Der blev stiftet et "Udgiverselskab af 1962". Venstre-medlemmer tegnede aktier.

Selskabet har sidenhen overtaget Frederiksborg Amtsavis samt en række distrikts- og annonceblade. Endelig overtog Dagbladet i 1986 Roskilde Tidende.

Roskilde Tidende var oprindelig Venstres talerør i Roskilde. Bladet fulgte imidlertid i 1905 "udbryderne" (Det radikale Venstre) og var i de følgende ca. 90 år "byens frække avis". Og den blev læst!

Som ovenfor nævnt var Alberti opstillet i Køge. Allerede flere år inden hans fald svirrede rygterne om hans økonomiske transaktioner. Selvom Alberti tilsyneladende er "tiet" ihjel i forhandlingsprotokollen, er det en kendt sag, at mange - ikke mindst i Køge - så med betydelig skepsis på Alberti og hans embedsførelse.

I Køge var *Østsjællands Folkeblad* oprindelig - omkring århundredskiftet - overtaget af Søren Svarre og Viggo Hørup. Viggo Hørup forlod imidlertid efter ganske få år bladet, og Søren Svarre fik gjort bladet til et af landets mest ansete provinsblade.

Bladudgiver, redaktør Søren Svarre, var med i kredsen omkring Venstre, men som mange andre nærede han dyb mistro til Alberti.

Han forholdt sig imidlertid neutral mellem Venstre og "udbryderne". Men i hvert fald efter Alberti's fald arbejdede han i mange år energisk for en heling af bruddet.

Når Det radikale Venstre fik så godt fodfæste i Køge, kan det utvivlsomt i nogen grad tilskrives Alberti-skandalen.

Lettere at få kandidater

I 1959 meddelte Kryger, "at han gerne ser sig afløst af en ny kandidat". Kryger løb ikke af pladsen. Trods hans kones svære sygdom førte han en energisk valgkamp. Men valget i 1960 var nedslående for ham og for Venstre. Kryger blev ikke genvalgt.

Efter valget takkede politimester Vagn Bro ham for hans store og vedholdende indsats. Kryger takkede for 19 gode år i Køge kredsen.

Man indsamlede et pænt beløb til en gave - et smukt maleri

Men tiderne havde ændret. Nu var det ikke længere vanskeligt at finde en egnet kandidat. Med Kryger var Køge kredsen kommet på landkortet, så der var valgmuligheder. Bl. a. var seminarieforsøger Poul Hartling interesseret. Valget faldt imidlertid på den 33-årige Knud Enggaard.

Knud Enggaard er civilingeniør. Han havde allerede som landsformand for VU erhvervet sig betydelig politisk erfaring. Han har en formidabel hukommelse, er altid vel-

forberedt og yderst omhyggelig. Dertil kommer hans evne til at udtrykke sig enkelt og klart.

På opstillingsmødet på Greve Badehotel i april 1961 holdt han en meget fyldig og aktuel redegørelse om de politiske forhold - både udenrigs- og indenrigspolitisk.

I begyndelsen af 60-erne buldrede privatøkonomien frem. Dette forhold bevirkede bl.a., at hele Køge bugt området oplevede en rivende udvikling.

I 1963 kom jordlovene til afstemning. Det var et tema, som kunne få Venstrefolk op af stolene. Jordlovene faldt.

I Venstre opfattede man det som en sejr.

Danmark i vadestedet

Danmark havde i første omgang i begyndelsen af 1960-erne valgt EFTA (de syv), fordi vi valgte at følge England. Men et medlemskab af "de seks" (Det europæiske økonomiske fællesskab/fællesmarkedet) blev stadig mere aktuelt. I Venstre havde man hele tiden været mest for "de seks".

I Socialdemokratiet var der stor splittelse, men statsminister Jens Otto Krag var for medlemskabet. Han førte endda hemmelige forhandlinger med Poul Hartling.

Først i 1972 valgte vi side - efter en usædvanlig beskidt folkeafstemning. - Og dog ikke helt. Danmark forsøgte - sædvanen tro - at sætte sig mellem 2 stole. Det var nær gået galt. Især i England var tilliden til Danmark ikke stor. Man mente ikke, at "det var nødvendigt at behandle Danmark pænt!"

På vej mod nye tider

Henry Christensen talte om helhedsløsningen og om omsforliget. Knud Enggaard talte om boligproblemerne, som fortsat - 15-20 år efter krigen - var ganske uløste. Hans kamp mod den restriktive og bureaukratiske boliglovgivning bar dog ikke frugt. Den kæmper vi som ovenfor nævnt fortsat med, og den har utvivlsomt en stor del af æren for den store ghettodannelse, som vi har oplevet i de sidste par årtier.

I 1965 udskilte Liberalt Centrum sig fra Venstre. Frænde

er frænde værst, og derfor så man ikke med milde øjne på "afvigerne". Partiet opstillede til valgene i 1966 og 1968. Dermed var festen forbi, og partiet led en stille død. Flere af medlemmerne søgte senere tilbage til Venstre.

Krag tabte valget i januar 1968, men Knud Enggaard blev genvalgt til Folketinget.

Forberedelserne til den kommende kommunalreform si-vede ud i landet, og man forberedte sig til de kommunale valg i 1970.

Den politiske interesse ude i kredsene dalede og dermed også medlemstallet. Der skete måske for meget i de "glade 60-ere", og samtidig brusede privatøkonomien fremad - ikke mindst hjulpet godt på vej af det skattefrie år i 1969 (i forbindelse med kildeskattens indførelse pr. 1.01.1970).

I de fleste af de mindre sognekommuner sad Venstre solidt på magten. I slutningen af 50-erne og i 60-erne var mange kommuner gået sammen om at bygge og drive "fællesskoler", de såkaldte centralskoler. En af de sidst byggede centralskoler i Roskilde Amt er vist nok Peder Syv Skolen i Viby. Bortset fra at særlige forhold gjorde sig gældende ved placeringen af Peder Syv Skolen, kunne det ofte tage lidt tid at nå til enighed om placeringen af en ny skole. Den kommune, hvor skolen kom til at ligge, fik oftest de tilknyttede lærere som borgere i kommunen. Da staten refunderede hovedparten af lærerlønningerne, var der i udstrakt grad basis for "kassetænkning".

Demografisk var udviklingen meget forskellig i Roskilde Amt. Nord for Roskilde havde udviklingen i årtier nærmest stået stille. Hele området havde et jomfrueligt præg. Kun sporede man i løbet af 1960-erne, at Himmelev langsomt groede sammen med Roskilde, og at Fløng tilsvarende blev en del af Hedehusene.

I stationsbyerne Hvalsø, Viby og Borup skete der en ganske stor udbygning. I Køge Bugt området (Greve og Solrød) mindede det nærmest om en eksplosion. Udbygningen i disse områder fortsatte med uformindsket styrke op gennem 70-erne, hvor ellers udviklingen efter oliekrisen i 1973 blev sat på "stand by".

Ole Røtzler Møller.

Foto: Roskilde lokalhistoriske Arkiv.

Kommunalreformen

Med kommunalreformen i 1970 kom der også væsentlige ændringer i partiorganisationer og valgkredse.

De gamle kredse blev nedlagt, og en ny organisation blev etableret.

I juni 1970 lukkede Ole Røtzler Møller således Himmellev sogns vælgerforening og blev umiddelbart efter valgt som første formand for den ny venstre vælgerforening "Venstre i Roskilde".

Tilsvarende lukkede og slukkede den gamle Køge kreds på en ekstraordinær generalforsamling. Knud Enggaard var dirigent og Kristian Ebbensgaard førte pennen som sekretær.

En ny epoke tog sin begyndelse.

Der blev etableret en selvstændig politisk amtskommune (Roskilde Amt) med en amtsborgmester i spidsen.

De mindre landkommuner blev i betydeligt omfang "slået sammen". Man fik kommunalbestyrelser med en valgt borgmester i spidsen. Alt dette påvirkede selvsagt partiorganisationen. Der måtte etableres en ny struktur med

- a) Én amtsorganisation
- b) Tre kredsorganisationer med lokale vælgerforeninger
 - 1) Køge Kreds med lokalforeninger i Køge, Greve, Solrød og Vallø
 - 2) Lejre kreds med lokalforeninger i Lejre, Lindemborg, Hvalsø, Bramsnæs, Ramsø og Skovbo
 - 3) Roskilde kreds med lokalforeninger i Roskilde og Gundsø

De lokale vælgerforeninger opstillede kandidater til byråd. Til byrådsvalgene har sideordnet opstilling siden begyndelsen af 80-erne været det mest almindelige.

Siden 1979 har amtsbestyrelsen fastsat proceduren for opstilling af kandidater til henholdsvis amtsråd og folketing.

Kredsene udpeger på opstillingsmøder kandidater inden for de rammer, som amtsbestyrelsen/ -generalforsamlingen har fastlagt. For amtsbestyrelsen har det været væsentligt at sikre en rimelig og hensigtsmæssig geografisk

fordeling, når der skulle tages stilling til, om der skulle være listeopstilling eller sideordnet opstilling.

Edith Frederiksen var i mange år medlem af Roskilde Amtsrådsreds. Hun blev også ved valget i 1970 indvalgt i Roskilde Amtsråd. Med sin flid, sit overblik og politiske indsigt prægede hun - sammen med Holger Waage - det politiske arbejde i amtsrådet. Da hun udtrådte af amtsrådet i 1981, sikrede hun sig en kvindelig "arvtager", Anne Grethe Lund Hansen. Det var ingen let opgave, for dygtige og kyn-dige mænd kandiderede også til opgaven. Men under opstillingsmødet forstod Edith Frederiksen at komme med de afsluttende og afgørende ord, og arvefølgen var sikret.

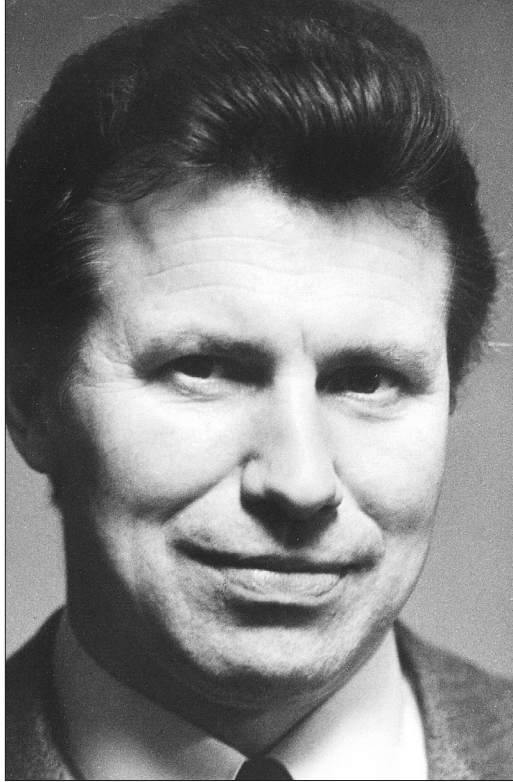
Efter kommunalreformen synes det have knebet lidt med at fortsætte og udvikle det politiske arbejde.

Knud Enggaard valgte en mere sikker kreds. Det nye Roskilde Amt var endnu ikke eftertragtet for vore landspolitikere.

Dog blev Henning Christophersen opstillet og i 1971 valgt i Roskilde kreds. Men også han søgte snarest muligt andre græsgange, idet han ved valget i 1973 efter Henry Christensens død søgte til Frederiksborg Amt, hvor han blev valgt i Hillerød kredsen. Disse skift gav iøvrigt anledning til ballade om kreds- og amtsopstilling ved folketings-

*Frugtavler Poul Frederiksen
og hans kone Edith, Vindinge.
Foto: Erling J. Pedersen.*

*Holger Waage prægede sammen med Edith Frederiksen det politiske arbejde i amtsrådet.
Foto: Roskilde lokalhistoriske Arkiv.*

valgene i 1973 og 1975.

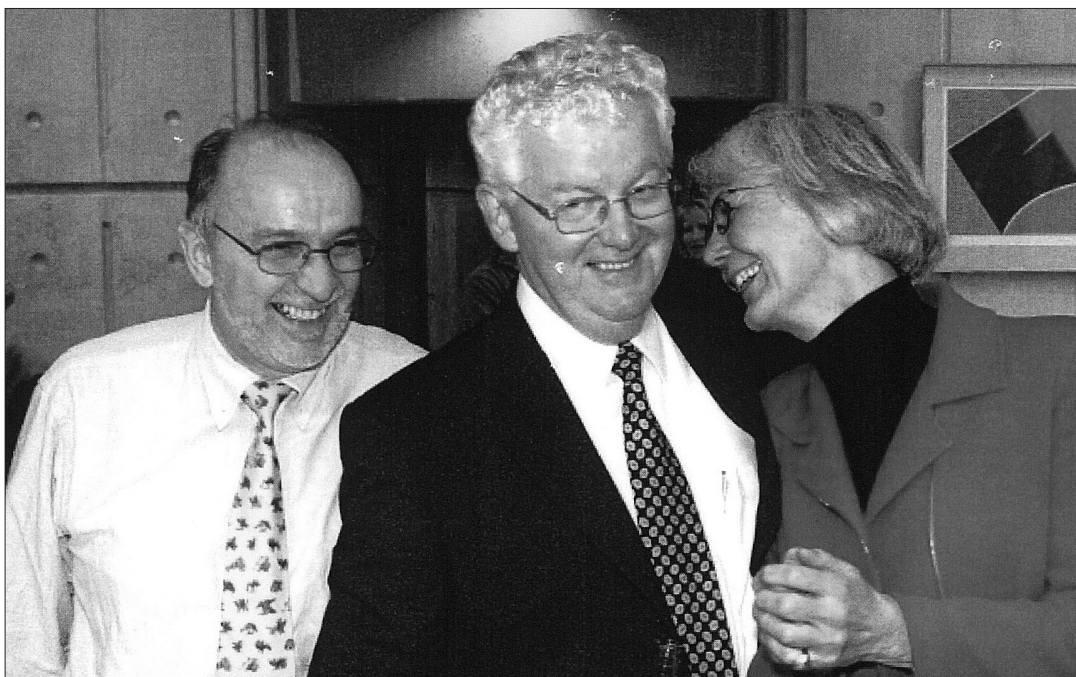
Den første amtsformand blev Poul Larsen, Solrød. Poul Frederiksen overtog allerede året efter, da Poul Larsen indtrådte i byrådet. Derefter fulgte i 1973 Ole Røtzler Møller og senere Kristian Ebbensgaard. Da han blev medlem af amtsrådet i 1981, tog Ole Røtzler Møller igen over for en kortere periode. Sidste amtsformand blev Bent Jørgensen, der også er byrådsmedlem i Roskilde.

Greve udviklede sig over kort tid fra en mindre landkommune til amtets næststørste kommune med ca. 48.000 indbyggere (2005).

I den øvrige del af amtet gik udviklingen efter oliekrisen i 1973 næsten i stå. Stagnationen tog overhånd i vort land. Man opfandt et nyt begreb: Stagflation. Priserne fortsatte med at stige (den automatiske dyrtidsregulering) trods stagnerende/faldende produktion.

Især i Roskilde gik det den forkerte vej. Venstres medlemstal faldt og faldt.

Inger Møller kom ind i byrådet i 1977 som suppleant, da Palle Berthelsen flyttede til Lejre.

Ved valget i 1981 gik Venstre faktisk frem, men takket være valgforbund med de konservative tabte Venstre på det nærmeste alt, hvad der kunne tabes i dette valgforbund. Trods fremgang mistede Venstre det ene mandat, og Inger Møller måtte i 4 år kæmpe sin alenekamp i byrådet.

Kristian Ebbensgaard (i midten) og Anne Grethe Lund Hansen (til højre) kom gennem 24 år til at præge og forny Roskilde Amt.

Venstres unge løver

Men det var også i disse år, at vor egen tids politikere begyndte at tone frem. Landspolitisk fik vi "Venstres unge løver" (Anders Fogh Rasmussen, Bertel Haarder og Uffe Ellemann Jensen).

I vort eget amt er allerede nævnt Kristian Ebbensgaard og Ole Røtzler Møller. Birthe Rønn Hornbech - iøvrigt barnebarn til O. Kryger - begyndte sin karriere som ung politifuldmægtig i Roskilde og deltog hurtigt i det politiske arbejde.

De unge VU-ere, Flemming Damgaard Larsen og Bjørn Dahl, begyndte at markere sig i disse år.

Efter valget i 1981 begyndte der at ske noget i Roskilde Amt.

Amtets første borgmester, Børge Juul Hansen, døde i

1981. Borgmesterposten gik ved valget i 1981 til den radikale Svend Jørgensen. I 1981-valget blev Kristian Ebbensgaard og Anne Grethe Lund Hansen valgt ind i Amtsrådet. Denne Venstre-duo kom i løbet af de følgende 24 år til at præge og forny amtet - ikke mindst efter 1993.

Ved valget i november 1993 blev Det radikale Venstre igen tungen på vægtskålen.

Venstre handlede hurtigt. Ved at tilbyde Svend Jørgensen amtsborgmesterposten, måtte Socialdemokratiet afgive magten i amtet.

Kristian Ebbensgaard blev viceamtsborgmester, og Anne Grethe Lund Hansen blev formand for det daværende sygehusudvalg (senere sundhedsudvalg), medens Flemming Damgaard fik ansvaret for Teknik & Miljø.

Da Svend Jørgensen kort efter blev syg (allerede inden sin tiltræden), blev Kr. Ebbensgaard i første omgang konstitueret amtsborgmester.

Selvom der var underbudgetteret, tog han straks tyren ved hornene. Forbavsende hurtigt fik han styr på drift og økonomi. I dag kan han lukke og slukke for et velfungerende og økonomisk stærkt amt.

Ved valget i 1984 opnåede Birthe Rønn Hornbech med nød og næppe valg til Folketinget. Der måtte flere omtællinger til. Om det var hendes skyld, skal være usagt, men renten begyndte faktisk at falde, da det blev kendt, at hun var valgt! Birthe Rønn Hornbech havde været opstillet i Køge Kreds siden 1976.

De foretagne tiltag synes dog ikke at hjælpe - i hvert fald ikke hurtigt nok. Derfor indførtes i oktober 1985 den såkaldte "kartoffelkur". Den var unødigt skrap, ikke mindst fordi økonomien faktisk var ved vende. Oppositionen ville imidlertid gerne vise sin "vilje til handling" og fik den gennemtruffet.

Opbremsningen blev voldsom. Huspriserne raslede ned, og mange borgere - tilmed også husejere - måtte søge hjælp på socialkontorerne. Nok ikke helt uden grund, at årtiet blev kaldt "fattigfirserne".

Modgang vendes til medgang

De vanskelige forhold i 1980-erne vækkede imidlertid igen

den politiske interesse - hos Venstre og ikke mindst VU.

I 70-erne var VU nærmest gået i stå. Hvis der overhovedet var nogen VU-ere ved udgangen af årtiet, var de stort set usynlige.

Det havde i mange år ikke været "comme il faut" at være liberal og VU-er. Man læste Mao's "Den lille røde".

Men alt ændrer sig over tid. I begyndelsen af 1980-erne begyndte VU-erne igen at vise sig. Fra 1984 stormer VU frem. Op til valget i 1989 stod VU meget stærkt.

Dette efterår afholdt Venstre og Socialdemokraterne duelmøde i Roskilde med Svend Auken og Uffe Ellemann.

Mødet blev et tilløbsstykke! Uffe Ellemann kom direkte fra Bruxelles. Han havde forhandlet Maastricht-traktaten, og vi frygtede, at han kunne blive forsinket (undertegnede var dengang formand for Venstre i Roskilde). Han kom dog netop til tiden og blev modtaget af en stor og jublende skare VU-ere. VU havde ganske enkelt mobiliseret hele amtet.

Uffe fik en god start! Svend Auken fik en dårlig start. Han kom nemlig for sent!

Det blev Uffes, Venstres og VU'ernes aften!

I Roskilde byråd gik det imidlertid fortsat fremad for Venstre. Ved valget i 1989 fik Venstre 3 mandater. Opgangen fortsatte op gennem halvfemserne.

Venstre bevarede i vid udstrækning magten i de nye sammenlagte landkommuner. Allerede inden kommunalreformen i 1970 skete der sammenlægninger rundt omkring. Således gik f. eks. Snoldelev i 1966 sammen med Gadstrup Syv under navnet Ramsø Kommune. I 1970 skete der en yderligere sammenlægning - efter indenrigsministerens diktat - med Skalstrup og Ørsted-Dåstrup kommune. Henry Berg Olsen, der var sognerådsformand i Ørsted-Dåstrup fra 1966, kunne i 1970 sætte sig i borgmesterstolen for den nye Ramsø Kommune. Han var en i alle kredse højt respekteret borgmester, indtil han valgte at gå af i 1988. Inga Skjærris Nielsen kunne dog ikke vinde det efterfølgende valg i 1989, og borgmesterposten gik til socialdemokraten Poul Lindor Nielsen, der iøvrigt siden har drevet kommunen med en rolig og dygtig hånd.

I Solrød blev Arne Haugaard-Hansen borgmester i den nye kommune. Han ledede kommunen med stor dygtighed gennem de vanskelige 70-ere, hvor netop Solrød (og

Lejres borgmester gennem en lang årrække, Evan Jensen.
Foto: Hans-Jørgen Johansen.

Greve) - i modsætning til den øvrige del af amtet - oplevede en meget stor vækst.

Da han grundet sygdom måtte trække sig tilbage, trådte Mogens Baltzer til. Han bevarede posten indtil sin død i 2003.

I Lejre overtog Evan Jensen borgmesterposten. Han blev en magtfuld lederskikkelse. Ud over at lede Lejre Kommune blev han formand for Kommunernes Landsforening (KL) og var tillige i mange år formand for Udgiverselskabets bestyrelse (*Dagbladet*).

I Skovbo Kommune lykkedes det Venstre at vinde borgmesterstolen ved valget i 1981. Ole Hansen kan afslutte sit politiske arbejde med en plads i kommunalbestyrelsen i den Ny Køge Kommune. Da Henry Berg Olsen ved valget i 1993 valgte at udtræde af Amtsrådet, blev han iøvrigt efterfulgt af Ole Hansen.

I amtets to købstæder, Køge og Roskilde, var udviklingen noget forskellig. I Køge har det ikke været muligt for Venstre at opnå borgmesterposten.

I Roskilde var Venstre repræsenteret med 3 medlemmer i byrådet indtil 1982. Palle Berthelsen flyttede i 1977 til Lejre, hvorefter Inger Møller trådte ind som hans suppleant.

Valget 1981 gav godt nok gevinst - men ikke til Venstre. Inger Møller sad alene i byrådet indtil valget i 1985, hvor hun fik selskab af Bjørn Dahl.

I slutningen af 80-erne og ikke mindst i 90-erne fik Venstre bedre fodfæste.

Roskildes borgmester gennem mange år, Henrik Christensen, afgik ved døden i efteråret 2000. Ved valget i 2001 fik Venstre 8 mandater og sikrede sig borgmesterposten. Bjørn Dahl blev dermed byens første direkte valgte borgmester efter "systemsiftet" i 1929, valgt for en fireårig periode. Indtil 1929 var købstædernes borgmestre kgl. udnævnt.

Desværre havde kommunen et par uheldige personsager, der utvivlsomt kostede Venstre-stemmer ved valget i 2005. Da de konservative tilmed fik et dårligt valg, måtte Bjørn Dahl se sig slået af socialdemokraten Poul Lindor Nielsen, der således bliver den første borgmester i Ny Roskilde Kommune.

Venstres fremgang i Roskilde Amt har medført, at Roskilde Amt nu er et eftertragtet sted at blive opstillet. Hvor tidligere kandidater - på nær O. Kryger og Birthe Rønn Hornbech - snarest muligt løb af pladsen for at sikre sig en mere sikker kreds, er det nu omvendt. Ved de sidste par valg opnåede Venstre valg i alle 3 kredse. Det bliver utvivlsomt endnu mere attraktivt, når amtet bliver en del af Region Sjælland. Derfor kredser vore toppolitikere i dag om opstillingspladser i det nu hedengangne Roskilde Amt.

Kristian Ebbensgaard lukkede og slukkede i 1970 Venstre Køge Kreds. Som den sidste amtsborgmester lukker og slukker han i 2006 også Roskilde Amt og indtager posten som regionsformand i Region Sjælland.

Det kan man være tilfreds med i Venstre, men for regionen er der nok grund til endnu mere tilfredshed. Man får en leder, der med sin indsigt, erfaring og sit økonomiske overblik er klædt godt på til at varetage denne vanskelige opgave.

Afsluttende bemærkninger

Venstres styrke har gennem tiderne været kendetegnet ved en meget høj organisationspct. Dette er formentlig også forklaringen på, at Venstre stedse har formået at lytte til "græs-

rødderne".

Selvom Venstre ubetinget var landbrugernes parti, lykkedes det at bevare den høje organiorganisationspct., da medlemstallet i landkommunerne af gode grunde faldt. Uffe Ellemann Jensen blev landsformand efter Henning Christophersen i 1984. Med ham ved roret fik Venstre også fat i byerne. Især oplevede VU en fantastisk opblomstring. Anders Fogh Rasmussen synes også at have godt fat i de unge.

I Venstres lokalforeninger har man stedse søgt at støtte og iøvrigt holde gode kontakter til VU.

Dermed har Venstre formået at bevare en aktiv underskov, hvilket er en forudsætning for, at stafetten kan føres videre. En række af Venstre's mere kendte politikere har trådt deres barnesko i VU.

Når man gennem snart mange år har betragtet vort folkestyre og i perioder været en del af det, synes der at blive et tiltagende større demokratisk underskud. Magten koncentrerer sig hos partispidserne. Det kan især undre, at også nogle af Venstres folketingspolitikere gang på gang synes at give udtryk for centralisme. Man har desværre set tiltag til både direkte og indirekte angreb på det kommunale selvstyre - således f. eks. også under forberedelsen af den nye kommunalreform.

Det synes ikke at være i tråd med "de gode gamle Venstre-dyder".

Vi er måske tilbage i 50-erne, hvor det i en periode var "nogle anderledes tænkende, der gav anledning til gnidninger".

Kilder

Lokalhistorisk arkiv i Køge, Lejre og Roskilde

Kr. Ebbensgaards private arkiv

Kr. Jespersens erindringer

De danske ministerier.

Dernæst en tak til organisationssekretær Bent Tue Jørgensen, tidligere borgmester Henry Berg Olsen, tidligere amtsrådsmedlem Edith Frederiksen, tidligere amtsformand Ole Røtzler-Møller, der alle har bistået med mange faktuelle oplysninger samt gennemlæst materialet.